

UNA CONSTITUCIÓ CATALANA DE 1878

Resum de les Constitucions Catalanes

Extret del llibre

“Los Fueros de Cataluña”

de Josep Coroleu i Josep Pella i Forgas

Associació Recerca Històrica
i de la Llibertat Catalana

Patriotes per la Devolució

www.devolucio.cat

UNA CONSTITUCIÓ CATALANA DE 1878

Us presentem un treball molt interessant. Es tracta d'un resum constitucional de les Constitucions Catalanes, escrit el 1878.

Sota el títol "Los Fueros de Cataluña", els juristes Josep Coroleu i Josep Pella i Forgas van escriure un assaig que recopilava les Constitucions Catalanes de 1283 a 1705 ordenades com una Constitució nova per capítols temàtics. A més en cada apartat apuntaven, no només en quina Cort s'havia aprovat, sinó que també s'esplaiaven explicant en quins usos o en quina jurisprudència basaven la redacció de cada capítol. Podeu trobar el llibre íntegre al nostre web a <http://www.devolucio.cat/constitucions/1878furscat.pdf> (826 pàgines).

Segurament aquest resum a ulls d'algú poc coneixedor de la nostra història podrà semblar-li antiquat i deixarà de llegir-lo. Tanmateix, no és la lletra el més important d'aquest resum, sinó l'esperit. La lletra sempre és modificable i adaptable.

Actualment és possible que un petit nucli territorial d'un partit domini la totalitat d'aquest, i després que aquest partit domini la totalitat de l'Assemblea, i és així com alguns països han canviat una monarquia absoluta per una Assemblea absolutista, on una minoria d'un partit d'un territori pot tenir el control absolut de totes les lleis. I li diem democràcia a l'existència de dos partits amb els mateixos funcionaments interns i externs que desemboquen en l'exercici del poder quasi absolut, i que per exemple canvien les lleis de l'ensenyament cada cop que consideren oportú, només pel fet que tenen una majoria absoluta al Parlament.

En els sistemes d'Usatges (Customs en anglès) és la gent qui crea les lleis a través dels costums, i després les Corts generalitzen els drets, i finalment el Rei (o el President en el cas de les repúbliques presidencialistes) és l'encarregat de fer-les complir, és el jutge màxim. En el cas anglès la Reina no té cap més atribució ja que la de llegir el programa del partit guanyador.

Se li diu Antic Règim al vell sistema, mentre que per Nou Règim s'entén aquella organització on el Rei ja només té la representació pública però sense cap poder executiu. Catalunya va fer aquest canvi en les Corts de 1413, 300 anys abans que molts altres països europeus sovint considerats pioners.

El Nou Regim creà la divisió de poders: Executiu, Legislatiu i Judicial. Això funciona amb més o menys èxit a algunes repúbliques occidentals del nord. En el cas espanyol, l'Executiu té un control ferri dels altres dos poders, creant-se així una dictadura amb votacions cada quatre anys, però on mentrestant, cada divendres l'Executiu legisla com li plau.

Si un cop aconseguida la independència ens guiéssim per aquests criteris de Nou Règim, no estaríem recuperant Catalunya, sinó que estaríem creant una Espanyeta del nord-est amb el territori actual de les quatre províncies de l'actual Comunitat Autònoma anomenada Catalunya.

Els legisladors catalans no inventaven noves prohibicions ni obligacions com fan contínuament els actuals espanyols i europeus, sinó que bevent dels Usatges, dels Costums, generalitzaven les llibertats a tota la ciutadania. A títol d'exemple algunes d'aquestes llibertats, de les quals no gaudim totalment ara, eren la inviolabilitat de la llar, i per tant la prohibició de detenir cap català a casa seva, o la prohibició d'embargar el contingut d'una llar, les eines de treball o els medis de transport per part de la hisenda pública. Com haguessin evolucionat aquestes Constitucions en 300 anys? Això és el que ens hem de preguntar, i és aquí on hem d'arribar.

En aquest resum constitucional trobareu ben poques obligacions pels ciutadans. Hi trobareu, per als ciutadans Drets i Llibertats. Trobareu prohibicions, controls i topalls per als governants i administradors. I és així com hem de fer una Constitució Catalana, bevent de les antigues Constitucions, modificant el que calgui, i resumint-les com van fer Josep Coroleu i Josep Pella i Forgas per a facilitar-ne la seva difusió i coneixement. Però sempre que existeixi un dubte, les Constitucions vàlides han de ser les aprovades pels nostres avantpassats, o les seves modificacions, i no unes de noves

inventades copiant dels espanyols, com si nosaltres mateixos ens féssim una Nova Planta per a esborrar la pròpia memòria d'un VELL estat amb més de 1000 anys d'existència i amb una feina constitucional de més de 400 anys.

No sempre és millor el modern respecte de l'antic. I això es fa evident en el cas d'una Constitució moderna de quatre províncies segregades com una entitat nova. Comptant que segons les Constitucions Catalanes la Franja i la Catalunya del nord eren part del Principat, quan Balears i Pitiüses tenien dret a delegats a les Corts Catalanes i quan als valencians se'ls reconeixia el dret a la nacionalitat catalana, nosaltres no podem crear una cosa nova privant dels drets als ciutadans de la resta de la Nació Catalana.

Igualment, retornar a les Constitucions Catalanes, al nostre antic estat, ens habilita d'immediat per a exigir reclamacions dels 300 anys d'ocupació. D'altra manera som nosaltres qui marxem de casa de la mare Espanya.

Les Constitucions Catalanes eren inderogables sense acord de Corts, i per tant si no estan en vigor només és degut que els catalans portem 150 anys creient que Espanya algun cop serà federal i ens reconeixerà els nostres drets nacionals, i és només aquesta amnèsia col·lectiva el que les té adormides.

DESPERTEM, I REINICIEM el nostre sistema: DEVOLUCIÓ

Miquel Manubens

Associació Recerca Històrica i de la Llibertat Catalana

Patriotes per la Devolució

www.devolucio.cat

EN NOM DEL NOSTRE SENYOR
DÉU JESUCRIST
COMENÇA LA CONSTITUCIÓ POLÍTICA
DE CATALUNYA,

Formada d'acord amb els Usatges, Constitucions, Capítols, i altres Lleis antigues de la Terra que van sancionar les Corts Catalanes reunides a la ciutat de Barcelona l'any de 1702.

TÍTOL I.
DE LA TERRA CATALANA I ELS CATALANS.

Capítol I.

Article 1

La nació catalana és la reunió dels pobles que parlen l'idioma català; el seu territori comprèn: Catalunya, amb els comtats de Rosselló i Cerdanya; el Regne de València i el regne de Mallorca.

Article 2.

Els tres pobles que formen la nació catalana tenen la seva constitució política i estan confederats entre si i amb el regne d'Aragó, mitjançant certes condicions que són objecte d'una llei especial. Catalunya és l'estat polític format dins de la confederació pels catalans del principat i els comtats de Rosselló i Cerdanya.

Article 3.

El principat de Catalunya és lliure e independent i per cap concepte pot trencar-se la seva unitat ni alienar-se.

Article 4.

El dret d'establir les lleis fonamentals de l'estat competeix al príncep, juntament amb les corts generals, en les quals resideix la representació de tots els estaments de Catalunya,

Article 5.

Tota autoritat es constitueix i exerceix a Catalunya mitjançant el pacte jurat entre el governant i els governats, de complir i fer complir al peu de la lletra les constitucions i usatges, al empar de qui estan la propietat, les llibertats i altres drets dels catalans.

Capítol II

Deures polítics dels catalans.

Article 6.

Són catalans tots els nascuts a Catalunya, encara que de pares no catalans, amb la condició que es trobin domiciliats en ella.

Article 7.

Tots els catalans estan obligats no solament a obeir les lleis i respectar les autoritats establertes, en força del pacte fonamental del dret polític català, sinó també a contribuir en proporció dels seus havers per a les despeses de l'estat.

Article 8.

Està així mateix obligat tot català a defensar-la Pàtria amb les armes solament dins del territori de Catalunya, quan sigui convocat per cartes, per missatgers o per una altra manera acostumada.

Capítol III

Dels drets polítics dels catalans, Amb referència a la família i la propietat.

Article 9.

La casa catalana és el fonament de les llibertats i el seguríssim refugi dels catalans. Com a domicili de la família natural, la corporació, la comunitat, la casa catalana és inviolable, i el que entra en ella sense permís, comet dos delictes: un de privat d'injúria al cap de família i un altre públic, de violació de la pau i treva o pertorbació de l'ordre.

Article 10.

Si un delinqüent perseguit pel sometent es refugia a casa catalana o castell, els capitans del sometent requereixin públicament al cap o administrador de la casa el lliurament del perseguit i en cas de negar-se allí la presència d'aquest, puguin els capitans més antics, amb homes del sometent que el seu número no excedeixi de 10, registrar la casa, intervenint entre el requeriment i el registre 12 hores de termini. Cap individu del sometent no triat pels capitans pot entrar a la casa sota pena d'una multa o 30 dies d'arrest.

Per a la captura d'un delinqüent refugiat en una fortalesa podrà procedir-se al registre per l'oficial perseguidor, un notari i dos testimonis.

Sigui responsable l'alcaid i castiguis amb la privació del seu ofici si negués l'entrada al tribunal o facilités la fugida del delinqüent. No siguin perseguits per procés de fautoria, sinó per procediment ordinari, els habitants en les cases solitàries, o llocs menors de 20 cases del principat si s'han vist obligats a donar menjar a bandolers i facinerosos,

Article 11.

La casa catalana està exempta d'allotjaments. Quan al poble no existeixin casernes o fortaleses suficients per als soldats, comissaris o altres empleats, estarà obligat el cap de família a cedir la tercera part de la seva habitació als soldats, i la meitat als capitans, mes no gratuïtament, sinó mitjançant un dret de posada que assenyalin de comú acord l'aposentador reial i els regidors de la població.

No està obligat el cap de família a prestar als seus allotjats cap cosa mes que l'habitació.

Article 12.

Els animals domèstics, els instruments de llaurança, i tota sort d'eines per al treball, les armes i cavall per a ús o defensa, els vestits, les robes del jaç, i el cofre, no poden ser embargats per contribucions, deutes ni per cap concepte, doncs no ho permet la Constitució de pau i treva.

Els empleats que contravinguessin aquesta disposició, a més de la perdua perpetua del seu ofici seran condemnats a l'arbitri de la jurisdicció real .

Article 13.

La propietat és inviolable a Catalunya i ningú, sigui quina sigui la seva condició o estament, podrà ser despullat sense coneixement de causa de la possessió o quasi possessió d'aquelles coses que tingui, posseeixi o quasi posseeixi; ningú, ni àdhuc amb just títol, pot expel·lir a una persona de la possessió en què es trobi sense precedir sentència judicial, sota pena de restitució si la causa és legítima i del doble si il·legítima. La propietat és respectable, de tal manera que el que desafiï al seu posseïdor, ora sigui de paraula, ora per escrits o per tercera persona, o bé s'atreveixi a col·locar creus u altres senyals en els camps que denotin amenaça o de qualsevol manera infonguin temor, se li considera separat de la pau i treva.

Article 14.

Està expressament prohibida la confiscació de béns a Catalunya en pena de tota classe de delictes, a excepció dels crims de lesa majestat i heretgia declarada per jutge eclesiàstic.

Article 15.

Respectis la voluntat del testador en la disposició dels béns mobles e immobles que lliurement li pertanyin, quedant salva la part legitimaria i altres càrregues legals que en ells hi hagués.

Article 16.

La caça i la pesca són lliures a Catalunya.

Capítol IV.
Drets polítics dels catalans amb referència a la llibertat individual.

Article 17.

Hi hagi a Catalunya completa llibertat d'anar i venir per mar i terra, de dia i nit, per tota classe de camins, sense passaport ni cap document. Sota l'empara del Príncep Comte de Barcelona, de qui són tots els camins, estan els viatjants i les seves coses; tota violència que en aquests es cometi sigui castigada com a delictes de lesa majestat.

Article 18.

Ningú a Catalunya pot ser detingut o pres sense mèrits suficients de culpabilitat i solament per mandat escrit de tribunal competent. Cometre el delictes: presenti-ho en aquest cas immediatament al jutge. Castiguis tot abús d'autoritat amb la multa i la privació de l'ocupació.

El detingut sense les formalitats legals podrà al·legar excepció de mala captura o guiatge: i el jutge respon en aquest cas amb el seu salari del retard a proveir.

Article 19.

Quedi exempta de presó tota persona que donés fiança suficient per respondre dels danys i perjudicis, a no ser culpada d'homicidi o un altre delictes que mereixi pena corporal aflictiva. En cas de ser detinguda a la nit no serà portada a la presó sinó presentada en casa del fiador.

Als pobres no se'ls exigeixi fiança, per a la llibertat provisional, tan sols jurament.

Article 20.

Ningú pot ser condemnat a Catalunya a perdre la llibertat sinó per sentència ferma donada dins del territori, pels jutges i per les lleis del principat.

No surti causa alguna de Catalunya ni s'executi sentència de tribunal foraster.

No es pugui sentenciar á un absent si no és reu de lesa majestat,
Les causes de cada vegueria o batllia han de tractar-se en les mateixes vegueria o batllia.

Article 21.

Tota persona refugiada en una església, convent, hospital, cementiri o un altre lloc religiós o bé en el Palau del Comte de Barcelona Príncep de Catalunya, gaudi del dret d'asil en la següent forma:
1r No sigui extreta del seu asil sinó pel sometent.
2n En aquest cas no sigui condemnada a pena de mort o una altra corporal aflictiva.

3r Si fos extreta d'una altra manera que no per sometent, com per sola autoritat d'un jutge ordinari o extraordinari o bé mitjançant engany, observi's el costum català per la qual queda lliure de tots els delictes que fins al dia en què fou violat el seu asil hagués comès. Exceptuant-se dels anteriors beneficis els assassins, taladors nocturns dels camps i lladres públics.

Article 22.

Són les presons per a custòdia i no per mortificació dels detinguts; els jutges sota la seva responsabilitat cuidaran que els presos no estiguin en calabossos foscos, estrets o humits

Article 23.

Ningú sigui castigat juntament en persona i béns.

Article 24.

Els correus a Catalunya estan sota la salvaguarda del Príncep i no poden ser detinguts. És inviolable la correspondència.

Article 25.

Cap llei prohibeix a Catalunya la publicació i circulació sense prèvia censura de tota classe d'impresos en els quals no es tracti dels dogmes religiosos. Ni l'entrada d'obres estrangeres, previ el

pagament dels drets aranzelaris. Ni la llibertat de fundar i tenir establiments d'ensenyament.

Correspon, no obstant això, exclusivament a les Universitats Literàries l'ensenyament del dret civil i canònic, la medicina i la filosofia, així com el nomenament i investidura dels doctors. Està prohibit tenir la Bíblia traduïda en idioma vulgar,

Capítol V.

Drets polítics dels catalans amb referència a la ciutadania.

Article 26.

La qualitat de ciutadà català s'adquireix de quatre maneres: Per la filiació, naixent de pares catalans allà on es trobin. Pel lloc del naixement, si és dins de Catalunya, encara que els pares siguin estrangers.

Pel domicili, després de deu anys de residència al principat. Per carta de naturalesa donada per les corts, o per privilegi. Per als beneficis de la ciutadania no hi ha distinció entre catalans i mallorquins.

Article 27.

Per a l'exercici dels drets polítics amb referència a la ciutadania, a més de la qualitat de ciutadà català, es requereix la de ser major d'edat o cap de família i tenir el seu domicili a Catalunya o Mallorca d'una manera constant i certa; a falta del citat bastarà la possessió al territori de dominis o baronies.

Article 28.

Solament els catalans nascuts al Principat i no els naturalitzats per privilegi que es trobin en el ple gaudi de la ciutadania, podran obtenir beneficis i oficis eclesiàstics a Catalunya, i exercir jurisdicció, ofici públic, ocupació o comandament militar a Catalunya i regne de Mallorca. Exceptuan-se els càrrecs de Canceller i Vicecanceller del Rei, els quals poden exercir-los els naturals de qualsevol estat de la Corona d'Aragó.

Queden per aquest article exclosos tots els estrangers del govern, les armes i administració de l'estat català. Siguin nuls i sense cap valor i efecte els actes que executessin els empleats no catalans i castiguen-se segons dret.

Article 29.

Els catalans poden portar i posseir armes ofensives i defensives de dia i de nit sense cap impediment.

Article 30.

Els catalans estan exempts del servei de les armes si el Príncep en persona o el seu Lloctinent no es posen al front de l'exèrcit. No poden ser obligats a servir de guarnició en destacaments militars o en el resguard de les fronteres.

No han de servir en guerres fora del Principat ni en les Armades pel sistema de matrícules de mar u altre forma d'enganxi forçós. La redempció del servei militar, quan és permesa en els casos de convocatòria general, ha de fer-se en proporció de la posició social de cadascun i no sota un tipus general i uniforme.

Article 31.

La qualitat de ciutadà català es perd:

1r Per sentència en què s'imposi pena aflictiva o infamant, com les de galeres i desterrament a perpetuïtat.

2n Per sentència d'excomunió que no s'hi hagués aixecat transcorregut el període d'un any.

Aquestes penes porten igualment afegides la mort civil del condemnat.

Capítol VI.

Garanties dels drets dels catalans.

Article 32.

El respecte als Drets i Llibertats dels catalans està garantit per la responsabilitat civil i criminal dels qui violen aquestes llibertats i drets, podent el perjudicat usar a la seva elecció dels procediments judicials comuns o dels extraordinaris de la pau i treva o en força dels usatges de Barcelona.

Qualsevol ciutadà català o resident a Catalunya pot instar en virtut del procés de Pau i Treva que sigui declarat pertorbador de l'ordre i perseguit com a tal l'individu o corporació, que requerit per esmenar una injúria davant jutge competent es resistís a fer-ho.

Article 33.

Tota infracció de qualsevol de les Constitucions, Usatges, Lleis i Llibertats així generals com a especials fets pels empleats de la corona, els tribunals de justícia, l'administració, els seus subalterns i delegats haurà de ser reparats a instàncies de la Diputació General al càrrec de la qual està la defensa de les llibertats de la terra. Les infraccions comeses pel Príncep o la seva família o pels seus oficials no esmenades, són d'exclusiva competència, i objecte del Memorial de greuges de les Corts.

Títol II

De la religió i govern dels catalans.

Capítol primer.

De la religió.

Article 39.

Sent la religió dels catalans la catòlica, apostòlica i romana, no li és lícit a cap laic discutir públicament ni privadament sobre els seus dogmes.

Capítol segon.

Del govern de catalunya.

Article 40.

El govern de la nació catalana és una monarquia hereditària i paccionada.

Article 41

La potestat de fer les lleis resideix en les Corts amb el Rei.

Article 42.

La potestat de fer executar-les lleis resideix en el Rei.

Article 43.

La potestat d'aplicar les lleis en les causes civils i criminals resideix en els tribunals establerts per la llei o per especial privilegi de la Corona.

Article 44.

Quan el Rei, per absència o per malaltia, no pogués atendre l'exercici de la seva autoritat, ho farà en el seu nom i representació el

Lloctinent General, delegat a aquest efecte per la corona, amb arranjament al que es disposa en les Constitucions de Catalunya amb referència a aquest càrrec.

Títol III.

De les Corts i els Parlaments.

Capítol primer.

De la manera de formar-se les Corts.

Article 45.

Les Corts Catalanes són la reunió dels representants de totes les classes socials per tractar amb el Príncep del bon estat i reformació de la terra.

Article 46.

Tenen el dret personal d'assistència a Corts: pel Braç o estament eclesiàstic: l'arquebisbe de Tarragona i els bisbes tots de Catalunya, els priors de les ordes militars, dels convents que tinguin capítol i els abats dels monestirs amb dominis de grandesa: tots els barons o propietaris de feus i homes de paratge, que tinguin 20 anys complerts.

Article 47.

També podran assistir a Corts en cas de ser convocats pel Príncep: els consellers de la Corona, els Governadors generals, el Virrei, els Almiralls, el Senescal, els veguers i batlles, el Vicecanceller, els promotors, auditors i jutges de la cúria real.
Fora dels nomenats no podrà assistir a Corts cap empleat.

Article 48.

Si alguna de les persones convocades es trobés justa i legalment privada d'assistir personalment a corts, podrà fer-se representar per mitjà de procurador idoni de la mateixa classe i condició socials, nascut, domiciliat o beneficiat a Catalunya.

Solament als individus del Braç militar els serà permès assistir a les sessions en representació de diverses persones de la seva classe. Els procuradors presentaran poders atorgats en escriptura pública, en la qual constarà, per jurament del mandant, l'impediment que motivés

l'otorgació, la legitimitat de la qual decidiran el Príncep i les Corts al principi de la legislatura.

Article 49.

Tenen el dret d'assistència a Corts per delegació:

1r els síndics o diputats triats per les ciutats, viles i llocs que constitueixen com a municipis lliures l'estament real o popular.
2n els síndics triats pels capítols catedralicis.

Article 50.

L'assistència a les Corts és un deure: els convocats que faltessin no estan exempts del compliment de totes les ordenacions dictades en la legislatura a pesar de la seva contradicció, no podran queixar-se de greuges i el Príncep no podrà fer-los gràcia d'aquestes penes ni àdhuc amb el consentiment unànime de les Corts.

Article 51.

Per a l'elecció dels síndics o Diputats del Braç real o popular se seguirà el costum o privilegi de cada vila i en defecte d'això com a regla general, el sistema mixt d'elecció i d'insaculació, nomenant a la sort una comissió de dotze veïns, els quals juntament amb el consell municipal triaran per majoria i en votació secreta els síndics o diputats.

Aquests han de ser naturals de la població i tenir en ella el seu domicili.

Per als efectes expressats entenguis que les votacions o sorts son per llars, i per tan solament tenen el dret de nomenar i ser nomenats els ciutadans caps de família, mes sense distinció d'edats, de professió ni de fortuna.

Els consells de les viles o una comissió especial fiscalitzaran i dirigiran els actes dels seus diputats i podran revocar-los els poders en cas de negligència o desobediència greus.

Capítol II. De la celebració de les corts.

Article 52.

S'ajuntaran les Corts dins de Catalunya cada tres anys el primer diumenge de quaresma, tret que per necessitat de la terra o per súplica de tota la Generalitat de Catalunya d'una altra manera

s'acordés.

Correspon solament al Rei la convocatòria.

Article 53.

No podran reunir-se les corts en lloc menor de dues-centes llars. Quan es reuneixin les Corts Generals de Catalunya, Aragó, València i Mallorca per tractar dels interessos comuns a tots aquests estats, celebraran les seves sessions en un lloc fronterer e intermedi que per la seva situació pugui convenir a tots igualment.

Article 54.

En arribar els diputats al punt en el qual hagin de celebrar-se les corts presentaran al protonotari real les credencials que acreditin el seu caràcter de representants, i la validesa legal dels quals decidirà en començar la legislatura la comissió d'habilitadors, formada pel Príncep i les Corts d'individus de tots els estaments.

Les sentències d'aquesta comissió són inapel·lables.

Article 55.

A mesura que els diputats vagin aconseguint habilitació prestaran jurament que donaran el seu lleial consell a les Corts pel bé de Catalunya, que guardaran secret sobre les deliberacions que siguin de caràcter reservat i no revelaran el que es digui en les corts i pugui redundar en perjudici de les mateixes, que no revelaran cap cosa que es tracti secretament en elles a persones estranyes, això és, que no siguin del seu braç o admeses a les deliberacions d'aquest, en aquest cas els exigiran el jurament de guardar el secret, finalment que no admetran a cap que no hagi prestat aquest jurament.

A més els síndics dels municipis i els procuradors dels absents juraran que abans de revelar als seus principals el que en secret es tracti en les corts els faran jurar que no comunicaran a ningú el tractat.

Article 56.

Cada braç procedirà al nomenament d'un notari i escrivà per als càrrecs de secretaris. Serà secretari general de l'assemblea el protonotari del monarca.

Article 57.

El Comte de Barcelona obrirà la legislatura pronunciant o llegint, precisament en llengua catalana, el discurs del tron i un prelat en nom de l'assemblea o els presidents dels tres braços contestaran al discurs del tron; advertint que si les Corts son generals de tots els

estats confederats i cismarinos aquesta contestació serà precisament en llengua aragonesa.

En cas de guerra, absència o una altra justa causa podrà obrir la legislatura la real consort, o el príncep hereu, si les corts aproven la delegació.

Article 58.

Després de la sessió règia els braços deliberaran per separat, formant tres càmeres, i nomenaran cadascun d'ells, igual que el propi que el rei, els seus delegats per a la comissió general de tractadors.

Els tractadors cuidaran:

1r De posar acord i servir d'intermediaris entre les pretensions del rei i les dels braços.

2n D'iniciar les noves lleis necessàries al ben general de la pàtria, sense perjudici de les proposicions que qualsevol diputat pot presentar en una de les tres càmeres.

3r De proposar el subsidi que hagi de donar-se a la corona després de discutir la conveniència v causes que el motivin.

4t De presentar als seus respectius braços les proposicions degudes a la seva iniciativa perquè aquests les discuteixin i votin.

Article 59.

La discussió de les proposicions serà verbal en cadascuna de les tres càmeres o braços, els qui es comunicaran les seves resolucions per mitjà d'un diputat intermediari o promovedor triat en cada braç.

Posats d'acord els tres braços presentaran els seus dictàmens o informes parlamentaris escrits i degudament raonats al rei, llegint-se en sessió general dels tres braços reunits.

En aquestes sessions generals dels tres braços reunits està terminantment prohibit pronunciar discursos i els vots particulars i les protestes es presentaran per escrit.

Article 60.

Tota dissensió o empat entre els tres braços o entre els diputats d'un mateix braç la jutjarà el Rei fora de Corts, si fos entre un Braç i ell mateix, el Rei jutjarà aquest litigi, però juntament amb les Corts mitjançant una comissió d'aquestes.

Article 61.

Per a la redacció de Constitucions i Capítols de Cort es nomenarà una comissió composta de diputats dels tres braços per iguals parts, la qual es reunirà i deliberarà per separat.

Article 62.

En les votacions s'atendrà a la qualitat dels vots i no a la majoria numèrica.

Article 63.

Citarà el Rei als tres Braços per al solemne jurament de les noves lleis, després de la cerimònia de les quals els Presidents dels Braços presentaran al Rei el capítol del donatiu que les Corts li atorguen estenent-se acta del mateix.

Article 64.

Tots els documents expedits per les Corts han d'anar segellats i signats pels tres Presidents. La Diputació de Catalunya guardarà els segells major i menor de les Corts. Els processos o actes generals es guardaran en l'Arxiu de Barcelona, els de el braç ecleslástic en el del arquebisbat de Tarragona, els del militar en el de la Diputació i els de el popular en el municipal de Barcelona.

En les votacions s'atendrà a la qualitat dels vots i no a la majoria numèrica.

Capítol III. De les facultats de les corts.

Article 65.

Correspon a les Corts:

1r La facultat de proposar les lleis, aprovar les presentades pel Rei, suspendre i derogar les establertes.

2n La d'interpretar la legislació quan la interpretació donada pel rei assistit de quatre persones de cada braç necessités esmena.

3r El dret de rebre del rei i del successor immediat de la corona el jurament de complir i fer complir els usatges, constitucions i altres lleis de la terra.

4t Intervenir en l'administració de la casa reial i conducta dels consellers de la corona.

Article 66.

No podran imposar-se a Catalunya noves contribucions, serveis i tributs sense consentiment i aprovació de les corts.

Article 67.

Sense perjudici de les Constitucions, franqueses i llibertats de la terra, per mera i franca liberalitat les Corts votaran els subsidis que la Corona necessités per sufragar les despeses de guerres o altres urgents necessitats, sempre que anessin declarades justes i raonables.

La Diputació General de Catalunya aportarà el donatiu usant del recaptat de l'impost anomenat drets del general i el producte de l'arrendament de les duanes; si no bastés, nomenaran les Corts una comissió d'esmerçadors composta de Diputats dels tres Braços amb poders per prendre a préstec la quantitat oferta.

Article 68.

Tot atropellament, iniquitat u opressió que el Rei, la seva família o els seus empleats ordinaris o delegats haguessin comès, així en l'ordre polític com en l'administratiu i civil privat a algun habitant de Catalunya, deurà el rei desfer i esmenar el greuge inferit amb consell i assistència de la major i més sana part de les Corts. De la mateixa manera repararà la captura d'un Diputat o la coacció que se li fes.

L'esmena de danys i perjudicis causats pels empleats de la Corona la satisfaran aquests dels seus propis béns.

Article 69.

Les corts catalanes no votaran subsidi ni cap donatiu fins que el Rei hagi donat satisfacció dels greuges inferits al Principat.

Article 70.

No es consideraran greuges:

1r Els actes resultants de l'exercici just i directe de les regalies de la Corona o de les seves prerrogatives.

2n Les sentències errònies o injusts però no les innòcues.

3r La falta de pagament dels deutes civils que en virtut de contracte entre particulars tinguin el Rei i els seus oficials o empleats.

Article 71.

Per als efectes dels tres anteriors articles s'apuntesin els greuges a un memorial que haurà de presentar-se al Rei, nomenant-se de

seguida per les Corts el tribunal suprem de provisors de greuges, el qual assessorat per una comissió de jurisperits tindrà les atribucions i deures següents:

1r Prestar els seus individus laics, jurament i homenatge, i solament jurament els eclesiàstics y escoltar tots sentència preventiva d'excomunió per assegurar que obraran amb diligència i equitat en el seu càrrec.

2n Celebrar dues sessions diàries en les quals sentiran a les parts interessades i sentenciaran els processos de greuges.

3r Donar les seves sentències summariament i de pla, segons les lleis de la terra, abans de llicenciar-se les corts o dins del terme de deu mesos a comptar des del dia de la seva conclusió.

4t Despatxar les seves sentències, provisions i altres actes, francs de segell.

5e No delegar per cap motiu els seus poders.

No intervindran de cap manera en tot el referent al memorial de greuges els consellers i empleats de la Corona que assistissin per gràcia especial a Corts en virtut de l'article 47.

Article 72.

Les Corts en ple entendran de la nul·litat i reposició de les sentències injustes.

Article 73.

No podrà el Rei canviar el lloc que va assenyalar en la convocatòria per a la reunió de les corts, sense avisar-ho amb anticipació bastant, ni després de reunides traslladar-les a un altre punt sense exprés consentiment.

No podrà tampoc el Rei dissoldre les corts mentre no hagin donat per completament acabades les seves tasques.

Algunes hores després de tancada la legislatura podran continuar les Corts deliberant per ultimar els negocis que bé els semblassin.

Capítol IV.

Dels parlaments.

Article 74.

El Príncep o el Governador General per causa d'alguna singular necessitat o utilitat del tron o de la cosa pública si manifesta que vol conferenciar amb els prelats, barons i homes de les ciutats i viles, o part d'aquests, els pregarà que assisteixin a parlament en lloc

determinat dins de Catalunya perquè li prestin consell o auxili. Entenent-se que no pot reunir-se Parlament sinó per a un cas particular.

Títol IV

Del General de Catalunya.

Capítol I. De les facultats del General.

Article 75.

La Generalitat o general de Catalunya és la representació dels tres Braços sense el Rei per sostenir, quan no estan reunits en Corts el Pacte entre el Príncep i la Nació, i les llibertats de tots els catalans.

Article 76.

Correspon al general de Catalunya:

1r Cuidar que es compleixin i respectin a Catalunya les lleis i costums de la terra. Els drets Generals i particulars, oposant-se a tota infracció. Requerint, protestant i procurant es peni en la forma establerta als infractors que no siguin el rei o la seva família per ser les faltes d'aquests d'exclusiu judici de les Corts.

2n Arribada notícia als diputats d'una infracció de les llibertats, sortiran ells al cap de tres dies o abans si el retard ocasionés perjudici a defensar les Constitucions i Usatges, gastant del fons de la Diputació el necessari.

Tots els habitants al principat poden instar judici d'infracció de les llibertats.

Incorreràn els diputats negligents en les penes dels infractors o pèrdua de salari.

Article 77.

Resolguin-se els judicis de contrafur sense sortir de Catalunya pel Regent de la Cancelleria, els dos magistrats més antics de

l'Audiència, els tres Presidents dels Braços i segueixi's l'actuació aprovada a les Corts de 1702.

Article 78.

Correspon també a la Generalitat de Catalunya:

Conservar la pau i defensar la nació, tenint i armant esquadra amb el nombre de naus necessari per a protegir els mars i les costes del Principat. I publicant pregons per procedir a la captura dels facinerosos pertorbadors de l'ordre i lladres existents al territori, segons relació dels seus noms i crims que cada quatre mesos li comunicuessin l'advocat i promotor Fiscals.

Solament mitjançant bones fiances podran prestar-se al Rei, al primogènit o als seus delegats que desitgin córrer en cors contra els seus enemics o els de Catalunya, els bucs de l'esquadra, artilleria i pertrets, i això tal com es trobés. Sense que per prestar-los sigui permesa la reparació o nova compra.

Solament en profit de la Diputació es canviarà o repararà el material de l'esquadra.

Article 79.

Correspon tanmateix al General de Catalunya:

Instar i rebre dins del tercer dia, del Lloctinent General, del governador virrei, del Canceller i de tots els empleats de la nació, ordinaris o extraordinaris, de qualsevol classe que fossin, el jurament d'observar i fer complir al peu de la lletra les Constitucions i Usatges, fins i tot en el cas que el mateix rei manés el contrari.

Article 80.

Correspon també al General:

La impressió de les Constitucions sancionades en cada legislatura. Guardar els segells de les Corts i aprovar el donatiu. Pagar els salaris del Canceller, Vicecanceller i magistrats de la Real Audiència.

Gaudir de la franquesa de segell en les provisions reals que per a ell es donessin.

Reparar els edificis de les presons generals.

Article 81.

Finalment correspon al General:

Aclarir i interpretar les Constitucions, reformes, actes i capítols de Corts, per les quals es regeix amb assistència dels assessors ordinaris, en el terme de quatre dies.

Article 82.

Per a sufragar les despeses que ocasioni el compliment de les anteriors atribucions la Generalitat vendrà censals, repartirà i cobrarà la contribució de Drets del General i tindrà duanes a les fronteres de França, Aragó, València i a la costa, amb subjecció a una llei especial.

Ni el Rei, ni la seva família estan exempts del pagament dels impostos de la Diputació.

Treguin-se a pública subhasta cada tres anys i entreguin-se al major licitador l'arrendament de tots els Drets del General i les Duanes.

El producte dels arrendaments serveixi en garantia i pagament dels interessos dels deutes i censals del general.

Les Corts fixaran el sobrant que es destini a extingir aquelles i a rebaixar les contribucions. Extinguin-se amb preferència els censals i deutes estrangers, les de menor quantitat i les mes antigues.

La Generalitat no prengui diners a mes del 5 per cent d'interès.

Article 83.

El General, per a tot el referent a les seves atribucions, lliure i franca administració dels seus béns, té jurisdicció pròpia civil i criminal i ningú, ni el mateix Rei, pot intervenir en ella sense permís o instància.

Aquesta jurisdicció s'estén als eclesiàstics i religiosos pel diputat Eclesiàstic com a delegat de la seu apostòlica.

Cesi aquesta jurisdicció, excepte en el cobrament de contribucions, quan estiguin reunides les Corts.

Capítol II. De la Diputació del general de Catalunya.

Article 84.

Cada tres anys les Corts nomenaran tres bones i idònies persones, una de cada estament per a Diputats de la Generalitat i altres tres d'igual procedència i qualitat per a Oïdors de comptes. Aquestes sis persones constitueixen la Diputació General i resideixen a Barcelona o en un altre lloc si ho creuen convenient.

Hi haurà també diputats locals en les altres viles i ciutats de la Nació.

Article 85.

Correspon als Diputats i Oïdors del General l'exercici de les atribucions d'aquest, en quin càrrec són inviolables.

Article 86.

Els tres diputats de la Generalitat tenen les facultats i deures administratius següents:

1r La de renunciar al seu càrrec.

2n Prestar jurament i homenatge en la forma establerta al entrar en la Diputació.

3r Administrar els béns de la Generalitat, sense prestar-los, donar-los ni transferir-los per cap concepte a persona alguna sense acord de les Corts o Parlament general de la Nació.

4t Cobrar un salari fixat per les Corts i assegurar l'import de tres anys del mateix amb bones i complertes fiances per estar a les penes al fet que es fessin creditors.

5é No pactar deute algun per la Generalitat ni prorrogar el pagament per més temps que el del Trienni del seu càrrec.

6é Assistir diàriament al consistori, no absentant-se sense prèvia llicència de la Diputació.

7é Donar a pública subhasta totes les obres que hagin de fer-se en el Palau de la Diputació o en les Drassanes el cost de les quals no excedeixi de 100 lliures i no gastar en festes ni banquetes sinó la quantitat assenyalada.

8é No poder triar-se mútuament ni cobrar salari per anar d'ambaixada i comissions fora de Barcelona a no ser per a la defensa de les Constitucions i llibertats de la terra o coronacions Reals celebrades de çà mar.

9é Inquirir sobre l'administració dels diputats anteriors i executar justícia a ells amb consell d'advocats.

10é Presentar els seus comptes dins el termini de quinze dies acabada la seva diputació.

11é Nomenar, destituir i vigilar als empleats de la Diputació, no admetent renúncies d'empleats deutors fins a haver pagat. Les ocupacions no vendibles no es donin per diners.

12é No interessar en l'arrendament dels Drets del general.

13é Suplir l'absència dels oïdors.

14é No poder ser reelegits durant els 12 anys següents al final del seu càrrec.

Finalment els diputats de la Generalitat tenen lloc preferent en les cerimònies i festes públiques i no reben documents sinó en forma de súplica.

Article 87.

Les facultats dels Oïdors de comptes son les mateixes dels diputats mes les següents especials:

1r Sentir, examinar, aprovar o reprovar tots els comptes dels diputats i dels administradors comissionats per la diputació.

2n Rebre consell o auxili dels diputats en el compliment del seu càrrec.

3r Suplir als diputats absents.

4t Visitar cada tres mesos el banc de Barcelona per veure si la comptabilitat de la Diputació concorda amb el compte del dipòsit.

Article 88.

No siguin triats Diputats o Oïdors de la Generalitat:

1 Dos parents per consanguinitat o afinitat.

2 Els que no siguin catalans.

3 Els oficials o empleats reals o del Sant Ofici.

4 Els deutors de la Generalitat.

5 Els que en algun temps haguessin torbat la jurisdicció dels diputats impetrant o aconseguint per fur especial sostreure's d'ella.

Article 89.

Les resolucions del Consistori de diputats i oïdors es prendran per majoria de la meitat mes un dels vots.

El diputat eclesiàstic com a President signarà les comunicacions i aquestes es posaran en nom de tots els diputats.

Els lliuraments dirigits al banc hauran d'anar signats de puny propi i amb el segell de l'anell de cadascun dels tres diputats.

Article 90.

Els diputats i oïdors, en concloure el seu càrrec triaran per a la propera diputació, els diputats locals a les ciutats i viles que més convingués per a l'administració de la Generalitat. Siguin aquests només dels estaments militar i popular de bon nom i fama i tinguin els següents drets i deures:

1r Cuidar de l'exacte compliment i defensa de les lleis de la terra com els diputats generals.

2n Fer pregonar la subhasta de l'arrendament trienal de les contribucions i duanes.

3r Residir a la ciutat, vila o lloc per al qual siguin nomenats.

4t No poder ser reelegits en els tres anys següents al seu càrrec.

5é Rendir comptes de la seva administració, sota pena del seu salari i dins de dos mesos en acabar el seu càrrec, als Diputats Generals i Oïdors.

6º Cobrar les penes dels defraudadors de duanes en el seu respectiu lloc sense fer gràcia ni dispensa alguna i vendre els gèneres confiscats, la valoració dels quals faran i també la de tots els que passin per duana en cas de no conformar-se els interessats amb la feta pels arrendataris.

A més les facultats i deures 1', 2, 4 i 12 dels diputats generals i oïdors.

Article 91.

Hi haurà en la Diputació les ocupacions amb el salari fix que determinin les Corts i no cap altre.

Article 92.

Tots els empleats de la Diputació tenen les mateixes prerrogatives que els de la Corona.

Article 93.

Les culpes i excessos dels diputats generals i locals, dels oïdors i dels empleats subalterns de la diputació, coneguin-se al finir la seva administració per judici de vista públic per un jurat de nou persones de cada estament, tretes a sort, les quals assistides de dos assessors, un d'ells advocat fiscal, i un escrivà incoïn els processos i sentenciïn dins de nou mesos.

Article 94.

Sempre que estiguessin en perill les llibertats de la terra convoquin-se els diputats per mitjà de públics pregons o despatxos als individus dels braços o estats generals de Catalunya, Rosselló, Cerdanya i

sempre que es necessités consell o ajut prenguis dels individus dels tres estaments que immediatament puguin reunir sigui quin sigui el seu nombre.

Aquestes són les Ordenacions i Capítols que les Corts van sancionar per al bon règim i govern de la Generalitat i compleixi's en tal manera que en el seu dany i perjudici i dels seus béns no atorguin els notaris escriptures sota pena de privació del seu ofici.

Títol V. De les Universitats o Municipis.

Article 95.

Les Universitats o Municipis que en virtut de privilegi atorgat per la Corona a la seva fundació, o per haver redimit la seva dependència del senyoriu feudal estan sota la immediata jurisdicció del rei, formen l'estament real o popular de Catalunya.

Article 96.

Solament aquestes Universitats tenen el dret de nomenar Síndics que les representin en les Corts i Parlaments, conforme al preceptuat en el títol III.

Article 97.

Per al seu règim, govern i administració local, hauran de temperar-se aquestes Universitats al que es disposa en els Privilegis que respectivament els hagi atorgat la Corona i als preceptes continguts en les Constitucions de Catalunya i en el Dret comú.

RESUM DE LES CONSTITUCIONS CATALANES, publicada l'any 1878
al llibre "Los fueros de Catalunya" de Josep Coroleu i Josep Pella

Associació Recerca Històrica
i de la Llibertat Catalana
Patriotes per la Devolució
www.devolucio.cat